

V bližini doma

ČRNOGLAVKA (*Sylvia atricapilla*)

V drugi polovici meseca marca, ko še ni vse zeleno, k nam priletijo prve črnoglavke, ki so prezimovale nekje v Sredozemlju, od Španije prek Cipra tja do Male Azije. V tem času jo bo najlažje videti na veji brez listja. Še lažje bo slišati njeno značilno petje, ki ga lahko poslušamo praktično povsod v mestu, parku, gozdu, mejicah in različnih grmih vse od nižin do drevesne meje v gorah. Ko pa vse ozeleni, to najbolj pogosto penico pri nas težko opazimo. Edini plodovi v tem času, ki jih ima črnoglavka izredno rada, so črni plodovi bršljana (*Hedera helix*). Ker ta ne raste povsod, lahko na veje grma ali drevesa nabodemo jabolka in črnoglavke se bodo takoj prikazale. Konec aprila ali v začetku maja bo črnoglavka spletla gnezdo, npr. na vašem vrtu, ki bo dobro skrito v grmičevju, zato ga boste našli šele jeseni ali pozimi, ko ne bo več listja. Konec maja bodo dozoreli prvi plodovi čremse (*Prunus padus*) in na njih se bodo pojavili prvi mladiči črnoglavke.

besedilo: Dare Šere, foto: Darinka Mladenovič

ZELENINA MUHA (*Euleia heraclei*)

Pogosto v zelenjavnem vrtu na pastinaku (*Pastinaca sativa*), zeleni (*Apium graveolens*) ali luštreku (*Levisticum officinale*) opazimo posušene dele listov, ki jih povzroča zelenina muha. Če posušene liste pogledamo podrobneje, pod zgornjo povrhnjico opazimo rove, v njih pa ličinke (žerke). Ličinke, ki živijo v listu in se prehranjujejo z listnim tkivom, imenujemo minerji. Odrasle mušice so velike 5 do 6 mm in so v dveh generacijah aktivne od aprila do septembra. Barva telesa pri odraslih se spreminja glede na letni čas oz. generacijo, kar imenujemo dimorfizem. Telo poletnih osebkov je sijoče oranžno-rjavo, jesenski pa so skoraj črni. Pogosto lahko opazujemo samce, ki svatujejo na zgornji strani listov gostiteljskih rastlin in pri tem utripajo s širokimi rjavo pasastimi krili.

besedilo: Tomi Trilar, foto: Natalija Pišec in Tomi Trilar

Na terenu

ŽANJEVEC (*Polygala chamaebuxus*)

Ena od spomladank, zgodaj cvetočih, dišečih. Suha, svetla, sončna lega, plitka tla, pa čeprav v skalnih razpokah ali tik ob robovih shojenih stezic, takšna rastišča mu ustrezajo. Žilava stebelca, ki polegajo in ukoreninjajo, nosijo temno zelene, usnjate, ovalne, vednozelene liste. Polgrmiček, ki že pozno jeseni nastavi popke, na posebej sončnih in toplih legah najdemo posamezne cvetoče poganjke tudi v normalnih, mrzlih zimah že v januarju. Nenavadni so njegovi cvetovi, najdemo jih v več barvnih kombinacijah, barva jadra je bela ali vijoličasta, krilo in ladjica pa sta rumeni, rdeči ali oranžno rjavkasti. Ramšela, tudi tako ga mnogi imenujejo, sodi v družino grebenuševk (*Polygalaceae*). Nič nenavadnega, če pogledamo njegov cvet, ki ga ponekod imenujejo tudi zajčki. Le na kolena in ga povonjajte, če ga kje zasledite, njegov omamni vonj vam bo nedvomno všeč. Samo ne trgajte ga, mimogrede se vam bo izpulil cel grmiček.

besedilo: Metka Škornik, foto: Simona Strgulc Krajšek